

'Je zit er niet om iets te halen, maar om iets te brengen'

Het lijkt onder gereformeerde christenen steeds meer een blijvertje te worden om minimaal eens per jaar buiten de eigen kerk spiritueel bij te tanken. Er zijn conferenties en retraites te over. Biedt de eigen kerk niet genoeg? 'Ik bemerk in onze kerkdiensten schroom om je hart te laten spreken.'

tekst **Wilfred Hermans** beeld **Sahil Aamir Fotografie**

Twee van harte vrijgemaakte broeders die dezelfde zorg delen: kerkmensen die zondag aan zondag de kerk weer verlaten zoals ze die binnenkwamen, als ze hun kerk nog weten te vinden. Arie de Rover is spreker en coach uit Hardinxveld-Giessendam, zijn gesprekspartner is ds. Paul Voorberg uit Emmeloord. De heren kennen elkaar sinds 2001, zegt Paul. 'Arie was toen als ouderling bezig met jeugdbeleid in Hardinxveld-Giessendam. We hebben hem destijds vanuit Emmeloord benaderd voor advies.' Aan een tafeltje in het buurtschap Vechten bij Bunnik vertelt Arie – zoals ook in zijn boek *Leven na de genadeklap* is beschreven – hoe hij pas op latere leeftijd bij Tim Keller in New York ontdekte dat genade je leven daadwerkelijk verandert. Arie: 'Eerder heb ik dat in mijn vrijgemaakte kerk niet zo gehoord.'

Paul: 'Dat werd zo in de kerk niet verkondigd?'

Arie: 'De theorie wel, maar aan genade in theorie heb je niks. Ik ben nog geen kerk tegengekomen waar geen genade werd verkondigd, maar het blijft vaak bij goedkope genade die mensen niet diepgaand verandert.'

Zie jij om je heen hetzelfde, Paul?

'Ik heb daar ook mijn zorgen over. Elke dienst doe ik mijn best om mensen in hun hart te raken, maar toch zie ik veel lauwheid en traagheid in de vrijgemaakte kerken.'

Spreekt de kerk ons gevoel en onze beleving minder aan dan conferenties, retraites en stilteactiviteiten?

Paul: 'Even voor de helderheid: bij kerkdenken we vaak aan kerkdienst. Maar de

kerkdienst vind ik niet in de eerste plaats de plek voor toerusting en groei. Je bent op aarde om God te dienen en dat doe je vooral in de eredienst, maar juist daar laten veel broeders en zusters verstek gaan. Zodra je zegt: ik heb voldoende aan één dienst, of: ik word er niet gevoed, zit je nog in de kerk voor jezelf. Maar je zit daar niet om iets te halen, maar om iets te brengen. Daarvoor ging je ook naar de tempel, met je offer.'

Arie: 'Ik heb toch moeite met die parallel. Daar komt in mijn optiek veel van die lauwheid vandaan. Ik ben de tempel van de Heer, Jezus wil in mij wonen, niet in de rituelen van de kerkdienst. Veel van die rituelen zie ik als de oudtestamentische tempeldienst, waar ruzie over gemaakt wordt. Maar dat voorhangsel is toch niet voor niets gescheurd? Daarom moeten predikanten de dienst niet openen met:

Arie de Rover: 'De kerkdienst is voor mij nog maar een klein onderdeel van mijn dienst aan God.'

"Welkom in Gods huis", alsof we het buiten weer voor onszelf doen. Dan maak je van de kerkdienst een afgod pur sang, waardoor je het toch een beetje buiten jezelf houdt.'

Paul: 'Maar de Bijbel zegt over individuen én over de kerk: jullie zijn de tempel van de levende God, gebouwd op de levende hoeksteen. Dat is het lastige van beeldspraak. Daarbij keerde Paulus tijdens zijn zendingsreizen steeds weer terug om oudsten aan te stellen. Een groep gelovigen onder leiding van oudsten, zo moet een kerk eruitzien. De kerk is er vooral voor de eredienst aan God.'

Moeder

Arie beaamt dat een kerkdienst er niet is om enkel iets te halen, maar dat kan alleen als je eerst iets ontvangt. 'Christus moet in alle volheid worden aangeboden,

en van veel mensen die ik coach hoor ik terug dat ze in hun kerk schraalheid ervaren. Maar als zij vervolgens overstappen naar een populaire kerk, lopen ze het gevaar dat ze niet Christus ontvangen, maar een charismatische voorganger. Een gevaar dat ook aan mij kleeft, geef ik toe. Daarom heb ik meerdere sprekers betrokken bij de maandelijkse bijeenkomsten van B.LOFT, een missionair inspiratie-uur op zondag aan de hand van hedendaagse videoclip. Daar komen dertienhonderd (jong)volwassenen op af – helaas de meesten met een kerkelijke achtergrond. Een bijeffect is overigens dat mede daardoor bij de GKv en de NGK gezamenlijke middagdiensten extra zijn gestimuleerd.'

Paul: 'Ik luister hier wat aarzelend naar. Het lijkt me heel waardevol, maar ik vind het tegelijk te betreuren dat er iets

georganiseerd wordt waardoor mensen wegblijven uit de eredienst. Uiteindelijk is de kerk de moeder, de bron waar al die andere bijeenkomsten uit voortkomen. De kerkdienst is voor mij toch de centrale plek om God te dienen; ook in het Nieuwe Testament kwam de gemeente samen om God te loven en te eren.'

Arie: 'Maar als wij met onze wijk bij elkaar komen, samen eten en ons leven delen, dan ervaar ik dat als een diepere manier om God te eren dan in een kerkzaal met zeshonderd man, in een gebouw van soms miljoenen euro's. Moet die vorm wel overeind blijven? Het is geen *waste of time*, maar om nou te zeggen: Arie, hier komt jouw dienst aan God het best tot zijn recht? Nee. Eredienst is voor mij Romeinen 12 vers 1.'

Paul: 'Je kerkelijke dienst aan God wel, denk ik. Over hoe wij onze diensten in-

>>

Bol.com en maakbaarheid

Wie het vorig jaar verschenen boek *Het geheim van bol.com* leest, kan er niet omheen dat je met veel geld en keihard werken van iets kleins een zakelijke klapper kunt maken. Succes is maakbaar, moet je haast wel concluderen als je het boek dichtslaat waarin voormalig bol.com-directeur Michel Schaeffer je op de laatste pagina's nog even meegeeft 'in een geweldige tijd te leven voor mensen die groot willen winnen'.

Ik las het boek tijdens de meivakantie in hartje Zuid-Frankrijk, met uitzicht op een aanlokkelijk zwembad in onze achtertuin, waar we vanwege de kou alleen veel te weinig in gezwommen hebben (over maakbaarheid gesproken).

Het boek lag niet voor niets op de leesstapel. Net zoals *The Seven Habits of Highly Effective People* van Stephen Covey niet zonder reden al jaren bijna altijd met ons meegaat op reis. Jan Peter Balkenende mag dan ooit de dood verklaard hebben aan de maakbaarheidsgedachte, hier zit een schrijver, ondernemer, vrouw en moeder bij wie het er alle schijn van heeft dat ze er anders over denkt.

>> Is God ervaren te fixen door een weekendje Opwekking? <<

Ik formuleer het zo omslachtig omdat ik een warme genegenheid voel voor de gezindheid dat we niet zo veel in de melk te brokkelen hebben. Ik zou graag blindelings willen koersen op die 'voorzienigheid Gods' waar Zondag 10 over schrijft. Maar ik ben typisch een kind van deze tijd en met mij nog wel wat andere gelovigen. Het nog immer springlevende maakbaarheids geloof beïnvloedt onze omgang met werk, relaties, persoonlijkheid én geloof meer dan we ons bewust zijn.

Ook in dat perspectief is dit themanummer over spiritueel bijtanken boeiend. Is God ervaren te fixen (maakbaar) door bijvoorbeeld een weekendje Opwekking of een kloosterretraite? Of loop je daarmee het risico voorbij te gaan aan het soevereine karakter van iedere Godservaring?

Het één sluit het ander niet uit, geloof ik. 'Als de toekomst er mooi uitziet, kunnen we er maar beter voor zorgen dat we er zo snel

mogelijk komen', schrijft de man die bol.com mede groot maakte. Je zou het een eigentijdse vertolking kunnen noemen van de wedloop waar Hebréeën 12 toe oproept. Inclusief, zoals bij iedere marathon, op zijn tijd een bijtankmoment.

Esther de Hek,
hoofdredacteur *OnderWeg*

richten, mag je wat mij betreft discussiëren. Maar in de Bijbel zie ik dat God toch een plek wil waar Hij zijn volk samenroept. Dat lijkt me de centrale taak van de kerk.' Arie, na een lange denkpaus: 'Ik ben blij dat ik er niet meer diezelfde waarde aan hecht. Dan zou ik een treurig leven hebben. Sorry dat ik het zo uitdruk. Ik ga met plezier naar de kerkdiensten, maar ik wil er niet zulke hoge verwachtingen van hebben. Want dán begrijp ik dat mensen verkassen naar een betere plek. Wat ik van jongvolwassenen vaak terug hoor, is dat ze echtheid missen in kerkdiensten. Daar wordt vaak de Bijbel uitgelegd, bij B.LOFT de toepassing van het evangelie op het leven.'

>> 'Hoe kan het dat genade zo vaak een zaak van de buitenkant blijft?' <<

Paul: 'Ik bemerk in onze kerkdiensten schroom om je hart te laten spreken, dat klopt. Mensen vinden het moeilijk om te gaan staan bij een bepaald Opwekkingslied, sommigen heffen hun handen op, anderen spreken daar weer schande van. Dat vind ik een heel zwakke kant van ook onze eigen gemeente. Daar moeten we echt in groeien. Ik ben er zelf overigens ook geen levend voorbeeld van. Ik ben niet zo extravert, jubelend met de handen omhoog hoort niet bij mij. Maar als anderen dat wel doen, vind ik dat prachtig. Zeker jongeren hebben daar behoefte aan.'

Arie: 'Ja, die snakken naar echtheid. Te vaak hebben prediken een moralistisch karakter met als doel dat je na dit leven aan de veilige kant staat. Jongeren willen weten wat hier en nu de relevantie van het geloof is, dat je nu al vrij kunt zijn, geen slaaf meer hoeft te zijn van je angsten.'

Kan de behoefte om elders spiritueel bij te tanken te maken hebben met een spiritueel tekort van de gereformeerde predikanten zelf? GKv-predikant Maarten van Loon signaleert dat (zie pagina 18-19) en volgende week gaat het er ook over tijdens het predikantencongres van de GKv.

Paul: 'Dat hoeft niet. Het kan ook liggen aan de manier van voorgaan en dan moeten predikanten zich laten bij-

Paul Voorberg: 'In de Bijbel zie ik dat God toch een plek wil waar Hij zijn volk samenroept. Dat lijkt me de centrale taak van de kerk.'

scholen. Ikzelf ben al 35 jaar predikant, maar vind dat ik het nog steeds gebrekig doe. Predikanten moeten zichzelf onderzoeken of ze voorleven wat een levend geloof inhoudt. Tegelijk ken ik collega's die vol zijn van de Geest en bij wie het in de gemeente toch een lauwe boel is.'

Arie: 'Dat gebrek is voor mij een belangrijke reden geweest om mijn kerk niet te verlaten. Ik hou van die mensen! Mijn vrouw Joke ziet er ook niet meer uit zoals toen we trouwden, moet ik haar dan aan de dijk zetten? Ik ben opgegroeid met het idee dat kerkgang alles te maken heeft met trouw, plicht, dienst aan God – termen die Paul gebruikt. Maar de kerkdienst is voor mij nog maar een klein onderdeel van mijn dienst aan God. Er worden soms gebeden uitgesproken: wilt U dit doen, wilt U die genezen? Ik kan die

niet meer nazeggen, omdat mijn relatie met God zo is veranderd. Wilt U erbij zijn, hoe het ook loopt?, bid ik. Dat je extra geestelijke voeding zoekt op een conferentie, snap ik. Maar als je daarvoor overstapt van gemeente, moet je je afvragen of je echt geraakt bent door genade. Dan heb je namelijk geen reden meer om weg te gaan. Er is toch niets wat Gods genade kan overtreffen?'

Paul veert op. 'Daár zit wel een dingetje. Hoe kan het nou, Arie, dat genade zo vaak een zaak van de buitenkant blijft? Wat kun je daar als geestelijk leider aan doen? Daar zoek ik naar, elke kerkdienst, elk catechisatie-uur.'

Arie: 'Dat is niet maakbaar, dus ik heb geen kant-en-klaar antwoord. Wel denk ik dat het geloof zonder crisis vaak een geloofsbelijdenis met de mond blijft. Je kunt je kinderen wel religieus maken,

maar niet gelovig. Daarbij moet het zichtbaar zijn dat je daadwerkelijk van genade leeft, en dat is moeilijk als alles op rolletjes loopt. Wij hebben niet voor niets een dominee beroepen die twee keer een burn-out heeft gehad en daardoor groeide in genade. En de impact op mijn kinderen werd groter toen ik mijn financiële zekerheden losliet. Om het op jouw beroepsgroep te betrekken: wat zou er gebeuren als predikanten wat minder zekerheden zouden hebben?'

Paul: 'Ik denk dat predikanten, ongeacht het loon, even overtuigd het evangelie zouden blijven brengen. Wel denk ik dat het prima zou zijn om parttime dominee te zijn en je salaris vooral buiten de kerk te verdienen. Ik denk dat we daarnaartoe gaan.'

Wilfred Hermans is freelance journalist.